

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	๗
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	5
วิธีการศึกษา.....	6
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	6
แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	6
บทที่ 2 แนวความคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA).....	11
ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขันระบบเพชร(Diamond Model).....	16
สถานะปัจจัยการผลิตในประเทศ.....	18
อุปสงค์ภายในประเทศ.....	18
อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ.....	19
โครงสร้างบริษัท และสภาพการแข่งขันในประเทศอุตสาหกรรม.....	20
บทบาทภาครัฐ.....	21
บทบาทจากโอกาส.....	21
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	22
บทที่ 3 สถานภาพด้านการผลิต และการค้าของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย และ สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	30
อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทย.....	30
สถานภาพการผลิตของประเทศไทย.....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
โครงสร้างของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทย.....	30
ประเภทของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ.....	32
โครงสร้างปัจจัยการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับไทย.....	36
วัตถุดิบ.....	36
แรงงาน.....	38
เงินทุน.....	39
เครื่องจักร อุปกรณ์ และเทคโนโลยี.....	40
โครงสร้างต้นทุนการผลิต.....	40
สถานภาพด้านการค้าและการตลาดของอัญมณีและเครื่องประดับไทย.....	42
ตลาดภายในประเทศ.....	42
ตลาดต่างประเทศ(การส่งออก).....	45
สถานการณ์การส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทย.....	49
การนำเข้าวัตถุดิบสำคัญของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย.....	58
บทบาทภาครัฐและเอกชนต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของ ประเทศไทย.....	65
อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	74
สถานภาพการผลิตของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	74
โครงสร้างของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	74
ประเภทของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ.....	74
โครงสร้างปัจจัยการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	80
วัตถุดิบ.....	80
แรงงาน.....	80
เงินทุน.....	81
สถานภาพด้านการค้าและการตลาดของอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	82
ตลาดภายในประเทศ.....	82
ตลาดต่างประเทศ(การส่งออก).....	82
สถานการณ์การส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของสาธารณรัฐประชาชนจีน....	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การนำเข้าวัตถุดิบสำคัญของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	87
บทบาทภาครัฐและเอกชนต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	91
การค้าอัญมณีและเครื่องประดับของโลก.....	98
บทที่ 4 ผลการศึกษาและวิเคราะห์.....	105
วิเคราะห์ RCA ในตลาดสหรัฐอเมริกา.....	105
วิเคราะห์ RCA ในตลาดญี่ปุ่น.....	112
วิเคราะห์ RCA ในตลาดสหราชอาณาจักร.....	119
วิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางอุตสาหกรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	126
บริบทของการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจอุตสาหกรรม.....	126
เงื่อนไขทางอุปสงค์.....	127
เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต.....	128
อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องโยงและสนับสนุนกัน.....	130
โอกาสทางธุรกิจ.....	130
บทบาทภาครัฐ.....	132
บทที่ 5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	138
สรุปการวิจัย.....	138
ข้อเสนอแนะ.....	140
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	146
ก แหล่งอัญมณีที่พบในประเทศไทย.....	148
ข แหล่งอัญมณีที่พบในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	151
ประวัติผู้วิจัย.....	152

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย(พิกัด71)ระหว่างปี 2539-2550.....	3
ตารางที่ 1.2 อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ ในตลาดโลกเปรียบเทียบกับประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี 2546 -2550.....	4
ตารางที่ 3.1 จำนวนวิสาหกิจอัญมณีและเครื่องประดับในประเทศไทย.....	31
ตารางที่ 3.2 จำนวนแรงงานตลอดห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย	31
ตารางที่ 3.3 มูลค่าการนำเข้า ส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ(พิกัด71)ระหว่างปี 2539-2550.....	36
ตารางที่ 3.4 มูลค่าการนำเข้า ส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ(พิกัด71)ของประเทศไทย.....	46
ตารางที่ 3.5 มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย(พิกัด71)ระหว่างปี 2546-2548.....	47
ตารางที่ 3.6 ตลาดส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไทย(พิกัด71)ระหว่างปี 2546-2548.....	48
ตารางที่ 3.7 มูลค่าการส่งออกเพชร(พิกัด7102)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	49
ตารางที่ 3.8 ตลาดส่งออกเพชรที่เจียรไนแล้ว(พิกัด710239)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	50
ตารางที่ 3.9 มูลค่าการส่งออกพลอยสี(พิกัด7103)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	52
ตารางที่ 3.10 ตลาดส่งออกพลอยเนื้อแข็งที่เจียรไนแล้ว(พิกัด710391)ของไทย ระหว่างปี 2546-2548.....	52
ตารางที่ 3.11 ตลาดส่งออกพลอยเนื้ออ่อนที่เจียรไนแล้ว(พิกัด710399)ของไทย ระหว่างปี 2546-2548.....	53
ตารางที่ 3.12 มูลค่าการส่งออกเครื่องประดับแท้(พิกัด7113)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	55
ตารางที่ 3.13 ตลาดส่งออกเครื่องประดับทองคำ(พิกัด711319)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	55
ตารางที่ 3.14 ตลาดส่งออกเครื่องประดับเงิน(พิกัด711311)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	56
ตารางที่ 3.15 มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบรายการสำคัญของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ไทยระหว่างปี 2546-2548.....	59
ตารางที่ 3.16 มูลค่าการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับ(พิกัด71)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	60
ตารางที่ 3.17 แหล่งนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับ(พิกัด71)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	60
ตารางที่ 3.18 มูลค่าการนำเข้าเพชร(พิกัด7102)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	61
ตารางที่ 3.19 แหล่งนำเข้าเพชรก้อน(พิกัด710231)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	61
ตารางที่ 3.20 แหล่งนำเข้าเพชรที่เจียรไนแล้ว(พิกัด710239)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.21 มูลค่าการนำเข้าพลอยสี(พิกัด7103)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	62
ตารางที่ 3.22 แหล่งนำเข้าพลอยก้อน(พิกัด710310)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	62
ตารางที่ 3.23 แหล่งนำเข้าพลอยเนื้อแข็งที่เจียรระโนแล้ว(พิกัด710391)ของไทย ระหว่างปี 2546-2548.....	63
ตารางที่ 3.24 แหล่งนำเข้าพลอยเนื้ออ่อนที่เจียรระโนแล้ว(พิกัด710399)ของไทย ระหว่างปี 2546-2548.....	63
ตารางที่ 3.25 แหล่งนำเข้าโลหะเงิน(พิกัด7106)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	64
ตารางที่ 3.26 แหล่งนำเข้าทองคำ(พิกัด7108)ของไทยระหว่างปี 2546-2548.....	64
ตารางที่ 3.27 มาตรการทางภาษีของภาครัฐเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับไทย.....	66
ตารางที่ 3.28 โครงสร้างภาษีสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทย.....	68
ตารางที่ 3.29 มูลค่าการนำเข้า ส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ(พิกัด71)ของประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี 2539-2550.....	84
ตารางที่ 3.30 มูลค่าการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ(พิกัด71)ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี 2546-2548.....	85
ตารางที่ 3.31 ตลาดส่งออกเครื่องประดับเงิน(พิกัด711311)ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี 2546-2548.....	85
ตารางที่ 3.32 ตลาดส่งออกเครื่องประดับทองคำ(พิกัด711319)ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี 2546-2548.....	86
ตารางที่ 3.33 ตลาดส่งออกเพชร(พิกัด7102)ของสาธารณรัฐประชาชนจีนระหว่างปี 2546-2548....	86
ตารางที่ 3.34 มูลค่าการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับ(พิกัด71) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี 2546-2548.....	89
ตารางที่ 3.35 แหล่งนำเข้าเพชร(พิกัด7102)ของสาธารณรัฐประชาชนจีนระหว่างปี 2546-2548.....	89
ตารางที่ 3.36 แหล่งนำเข้าพลทินัม(พิกัด7110)ของสาธารณรัฐประชาชนจีนระหว่างปี 2546-2548 90	90
ตารางที่ 3.37 แหล่งนำเข้าเครื่องประดับแท้(พิกัด7113)ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี 2546-2548.....	90
ตารางที่ 3.38 โครงสร้างภาษีสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.1 มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา(ทุกพิกัดสินค้า)จากตลาดโลก.....	106
ตารางที่ 4.2 มูลค่าการนำเข้าพลอยเนื้อแข็งที่เจียรระไนแล้ว(พิกัด710391)ในตลาดสหรัฐอเมริกา และค่า RCA ของพลอยเนื้อแข็งที่เจียรระไนแล้วในสหรัฐอเมริกา ของ สาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย.....	107
ตารางที่ 4.3 มูลค่าการนำเข้าเครื่องประดับเงิน(พิกัด711311)ในตลาดสหรัฐอเมริกา และ ค่า RCA ของเครื่องประดับเงินในสหรัฐอเมริกา ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย.....	109
ตารางที่ 4.4 มูลค่าการนำเข้าเครื่องประดับทองคำ(พิกัด711319)ในตลาดสหรัฐอเมริกา และ ค่า RCA ของเครื่องประดับทองคำในสหรัฐอเมริกา ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย.....	111
ตารางที่ 4.5 มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของญี่ปุ่น(ทุกพิกัดสินค้า)จากตลาดโลก.....	113
ตารางที่ 4.6 มูลค่าการนำเข้าพลอยเนื้อแข็งที่เจียรระไนแล้ว(พิกัด710391)ในตลาดญี่ปุ่น และ ค่า RCA ของพลอยเนื้อแข็งที่เจียรระไนแล้วในญี่ปุ่น ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย.....	114
ตารางที่ 4.7 มูลค่าการนำเข้าเครื่องประดับเงิน(พิกัด711311)ในตลาดญี่ปุ่น และค่า RCA ของเครื่องประดับเงินในญี่ปุ่น ของสาธารณรัฐประชาชนจีนและไทย.....	116
ตารางที่ 4.8 มูลค่าการนำเข้าเครื่องประดับทองคำ(พิกัด711319)ในตลาดญี่ปุ่น และค่า RCA ของเครื่องประดับทองคำในญี่ปุ่น ของสาธารณรัฐประชาชนจีนและไทย.....	118
ตารางที่ 4.9 มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของสหราชอาณาจักร(ทุกพิกัดสินค้า)จากตลาดโลก	120
ตารางที่ 4.10 มูลค่าการนำเข้าพลอยเนื้อแข็งที่เจียรระไนแล้ว(พิกัด710391)ในตลาดสหราชอาณาจักร และค่า RCA ของพลอยเนื้อแข็งที่เจียรระไนแล้วในสหราชอาณาจักรของ สาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย.....	121
ตารางที่ 4.11 มูลค่าการนำเข้าเครื่องประดับเงิน(พิกัด711311)ในตลาดสหราชอาณาจักร และ ค่า RCA ของเครื่องประดับเงินในสหราชอาณาจักร ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย.....	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 มูลค่าการนำเข้าเครื่องประดับทองคำ(พิกัด 711319)ในตลาดสหราชอาณาจักร และ ค่า RCA ของเครื่องประดับทองคำในสหราชอาณาจักร ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย.....	125
ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบขีดความสามารถทางการแข่งขันตาม Diamond Model ของประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	133
ตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบ RCA ของสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับในตลาดสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักร ระหว่างปี 2544- 2550.....	142

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 Poter's Diamond Model	17
ภาพที่ 3.1 โครงสร้างอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับโดยรวมของไทย.....	35
ภาพที่ 3.2 ช่องทางการตลาดของอัญมณีและเครื่องประดับในประเทศไทย.....	44
ภาพที่ 3.3 โครงสร้างอุตสาหกรรมเพชรของโลก.....	100
ภาพที่ 4.1 สถานภาพของประเทศไทย ตามแบบจำลอง Diamond Model.....	136
ภาพที่ 4.2 สถานภาพของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามแบบจำลอง Diamond Model	137